

Spis treści

Przedmowa 11

- Dobór treści i podziękowania 11
- Redaktorzy i autorzy rozdziałów 12
  - Redaktorzy 12
  - Konsultant projektu 13
  - Autorzy rozdziałów 13

CZĘŚĆ 1. Główne zagadnienia dotyczące dziennikarstwa w dojrzałych demokracjach 17

ROZDZIAŁ 1. Wstęp 19

- Wprowadzenie 19
- Cele i zakres zainteresowań książki 22
- Definicja dziennikarstwa 24
- Aktualne problemy i spojrzenie w przyszłość 26
- Nakreślanie tła dla studiów przypadku 28
- Wielka Brytania jako studium przypadku 29
- Analiza sytuacji w innych krajach 31

ROZDZIAŁ 2. Ewolucja dziennikarstwa 34

- Wprowadzenie 34
- Podstawowe założenia 35
- Słabości demokracji i zapotrzebowanie na rzetelne dziennikarstwo 36
- Czynniki wpływające na dziennikarstwo i jego zdolność pełnienia funkcji
wyznaczonej mu w państwie demokratycznym 38
- 50 lat temu, 50 lat później 41
- Dzienniki 42

Media elektroniczne	45
Radio (brytyjskie)	46
Telewizja	47
Otwarcie tamy? Nadejście internetu	49
Skład kadry pracowniczej w newsroomie	52
Podsumowanie	52

ROZDZIAŁ 3. Konkurujące modele dziennikarstwa i demokracji 55

Wprowadzenie	55
Rola informacyjna i wielofunkcyjność	56
Czwarta władza – mit, maska czy ideał kształtu mediów?	58
Media w roli propagatorów działań, strategii i praw uważanych za służące dobru publicznemu	60
Miara demokracji	60
Pogłębianie analizy – cztery modele demokracji i ich skutki dla rodzajów informacji, jakich powinno dostarczać dziennikarstwo	63
Który typ demokracji i dziennikarstwa nas interesuje?	64
Audytorium i odbiór	64
Podsumowanie	65

ROZDZIAŁ 4. Wyzwania dla dziennikarstwa 66

Wprowadzenie	66
Siły wpływające na rozwój technologii medialnej i niektóre ich konsekwencje	67
Sedno sprawy: jak należy reagować na postęp technologiczny?	69
Problem z mnogością programów	70
Problemy związane z usługami „na życzenie”	73
Wyzwania ekonomiczne	75
Czy można skutecznie stawić czoło tym problemom?	79
Zróżnicowanie	81
Podsumowanie	83

CZĘŚĆ 2. Rynek brytyjski 87

ROZDZIAŁ 5. Brytyjskie dzienniki ogólnokrajowe 89

Wprowadzenie	89
Kontekst i historia: przemysł	90
Kontekst i historia: „wolna prasa”	94
Wyzwania dla dziennikarstwa	96

Dziennikarstwo w XXI wieku	98
Podsumowanie	102

ROZDZIAŁ 6. Brytyjskie dzienniki regionalne i lokalne 105

Wprowadzenie	105
Czas przemian	106
Wyzwania i rozwiązania	111
Podsumowanie	118

ROZDZIAŁ 7. Brytyjskie radio 122

Wprowadzenie	122
Zmierzch komercyjnego dziennikarstwa radiowego	122
Ustawa medialna z 2003 roku	125
Problem fuzji	127
Radio jako jeden z kilku środków do tego samego celu	128
Żywość dziennikarstwa informacyjnego i publicystyki	129
Skutki zmian w świecie mediów dla BBC Radio News and Current Affairs	132
Podsumowanie	136

ROZDZIAŁ 8. Dziennikarstwo internetowe 139

Wprowadzenie	139
Dziennikarstwo internetowe i dziennikarstwo w internecie	141
Brytyjskie internetowe serwisy informacyjne	142
Dziennikarstwo obywatelskie – kilka pojęć	143
Dziennikarstwo – definicja	146
Zarys relacji między dziennikarzami internetowymi i obywatelami publikującymi w sieci	147
Relacje wymiany	149
Zaufanie	150
Zaangażowanie	151
Zadowolenie	152
Podsumowanie	153

ROZDZIAŁ 9. Brytyjskie wiadomości telewizyjne 158

Wprowadzenie	158
Pole konkurencyjnej bitwy o oglądalność wiadomości w brytyjskich stacjach telewizyjnych	158
Od ekspansji światowej do kryzysu w kraju: BBC i raport Huttona	162

- Deregulacja i narastające naciski na prywatyzację 163
- Powrót do sektora komercyjnego: prawdziwe skutki mechanizmów wolnorynkowych 165
- Czynniki technologiczne i jakość wiadomości telewizyjnych 168
- Od obywatela Kane'a do dziennikarstwa obywatelskiego? 171
- Podsumowanie 174

ROZDZIAŁ 10. Zmienne oblicze dziennikarstwa sportowego i jego związek z poważnymi wiadomościami 177

- Wprowadzenie 177
- Ewolucja dziennikarstwa sportowego w Wielkiej Brytanii i dominacja telewizji 178
- Dynamika składu publiczności sportowej i zmiany w dziennikarstwie sportowym 183
- Znaczenie zmian w charakterze sportu i dziennikarstwa sportowego dla prasy lokalnej i regionalnej 184
- Znaczenie zmian w charakterze sportu i dziennikarstwa sportowego dla prasy ogólnokrajowej 185
- Nowe priorytety sprawozdań sportowych 188
- Ogólny wpływ aktualnych tendencji w sporcie na sport i dziennikarstwo sportowe w telewizji, radiu, internecie i prasie 189
- Podsumowanie: skutki zmian w dziennikarstwie sportowym dla nadawców poważnych wiadomości 192

CZĘŚĆ 3. Rynki innych rozwiniętych krajów demokratycznych 195

ROZDZIAŁ 11. Dziennikarstwo w Japonii 197

- Wprowadzenie 197
- Od „twardych” do „miękkich” 198
- Fragmentacja wiadomości 201
- Spadek czytelnictwa prasy 203
- Wzrost nieufności wobec mediów 204
- Wyzwanie ze strony korporacji internetowych 206
- System klubowy i homogeniczne dziennikarstwo 206
- Podsumowanie 209

ROZDZIAŁ 12. Dziennikarstwo w Niemczech 213

- Wprowadzenie 213
- Dziennikarstwo w różnych mediach 215
- Praca dziennikarza 215
- Specyfika poszczególnych mediów 217
- Fragmentacja audytoriów kontra natłok informacji 218
- Grupy docelowe, środowisko i rynki medialne 219
- Wkład dziennikarstwa w procesy demokratyczne 221
- Zasady rozdzielności 223
- Czy dziennikarstwo w Niemczech przechodzi kryzys? 223
- Zmiana warunków 223
- Oszczędności w mediach 224
- Wpływ cyfryzacji 226
- Łączenie polityki i dziennikarstwa 227
- Perspektywy na przyszłość 227

ROZDZIAŁ 13. Dziennikarstwo w USA 230

- Wprowadzenie 230
- Rynek idei 231
- Zawodowe dziennikarstwo 235
- Rynek wiadomości i cechy produktów tego rynku 236
- Utajona propaganda 238
- Stronniczość wynikająca z synergii 239
- Zaufanie wobec dziennikarstwa i zadowolenie z informacji 241
- Wpływ konkurencji i koncentracji własności na treści informacyjne 242
- Dwie strategie zaradcze 244
- Podsumowanie 246

ROZDZIAŁ 14. Dziennikarstwo we Włoszech 250

- Początki 250
- Skutki 256
- Dominacja telewizji 260
- Podsumowanie 263

ROZDZIAŁ 15. Dziennikarstwo we Francji 265

- Wprowadzenie 265
- Współczesny krajobraz medialny 266
- Czynniki kształtujące 266

10 PRZYSZŁOŚĆ DZIENNIKARSTWA W DOJRZAŁYCH DEMOKRACJACH

Główne sektory mediów	268
Ustawodawstwo medialne i sympatie partyjne	270
Zawód – dziennikarz	272
Dziennikarstwo i rynek	273
Dziennikarstwo polityczne i sfera publiczna	275
Obecne przemiany i trendy na przyszłość	277

Wnioski 281

Wprowadzenie	281
Trzy kluczowe pytania	282
Pierwsze zagadnienie: wiadomości „twarde” kontra „miękkie”	282
Drugie zagadnienie: jakość serwisów informacyjnych w świetle ich roli w demokracji	284
Trzecie zagadnienie: wyważenie w relacjonowaniu wiadomości	287
Dziennikarstwo i demokracja: bieżące problemy i środki zaradcze	289
Stan obecny	290
Instytut Mediów Demokratycznych o dużym zakresie oddziaływania	294

Załącznik 298

Zredagowany wywiad z Helen Boaden, dyrektor BBC News and Current Affairs, 4 stycznia 2006	298
---	-----

Indeks 307